

نقش تعهد مذهبی و هوش فرهنگی در شکل‌گیری ابعاد هویت دانش‌آموزان دوره اول متوسطه

بهمن زاهدی^۱ و مسعود مرادی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش تعهد مذهبی و هوش فرهنگی در ابعاد هویت دانش‌آموزان است. جامعه آماری این تحقیق را دانش‌آموزان مدارس دوره اول متوسطه ناحیه یک شهر اردبیل تشکیل دادند. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود که از بین جامعه آماری موردنظر ۱۸۰ نفر انتخاب شدند. برای گردآوری اطلاعات سه پرسشنامه ابعاد هویت، پرسشنامه تعهد مذهبی و پرسشنامه هوش فرهنگی استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی (پیرسون و مدل معادلات ساختاری) و با کمک نرم‌افزار spss و Lisrel تجزیه و تحلیل شد. یافته‌ها نشان دادند بین متغیر تعهد مذهبی و هوش فرهنگی با ابعاد هویت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتیجه و استنباط کلی از مجموع مباحث این مطالعه عبارت است از اینکه، به هر میزان که دانش‌آموزان تعهد بیشتری به مذهب نشان می‌دهند و از نظر هوش فرهنگی قوی و منعطف باشند، از نظر هویتی، یکپارچه‌تر می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: تعهد مذهبی، هوش فرهنگی، ابعاد هویت، دانش‌آموزان

Ba_zahedi@yahoo.com

۱. نویسنده‌ی رابط: مربی گروه الهیات و علوم سیاسی، دانشگاه محقق اردبیلی

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۹/۲۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۴/۱۴

DOI: 10.22098/jsp.2017.568

مقدمه

عرصه هویت‌ایکی از پیچیدگی‌های فردی و اجتماعی بشری است که نیاز به مطالعه دارد. در طول تاریخ موضوع هویت یکی از پرتنش‌ترین مباحثی بوده که نه تنها در حوزه‌ی خانوادگی افراد، بلکه در محیط حاکمیتی و سیاسی تمدن‌های مختلف مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. این واژه با تمام شئون زندگی فردی و اجتماعی انسان گره خورده است. از هویت خانوادگی و تعلق داشتن به یک نسل مشخص گرفته تا عرصه‌ی انتخاب دین و گرایش به فرقه‌ها و تشکل‌های سیاسی، همه و همه موضوع مورد بحث هویت می‌باشند.

هویت برای اولین بار در روان‌شناسی توسط «اریک هامبورگر اریکسون» مورد توجه قرار گرفت (میکائیلی، ۱۳۸۸). «اریکسون واژه‌ی هویت را برای توصیف سربازان باقی‌مانده‌ی جنگ جهانی دوم بکار برد، که تمام زندگی‌شان تبدیل به پوچی و بی‌هدفی شده بود و نمی‌دانستند چه کسی و در کجا هستند (میکائیلی، ۱۳۸۸). اریکسون بیان می‌کند که: «احساس تغییر خود یا تغییر جهت شناخت و رفتار به سمت اجتماع در سنین نوجوانی آغاز می‌شود (پاولیکند و روزنویگ^۳، ۱۹۹۸). انسان هم‌چنان که در طول زمان حرکت می‌کند، هویت خودش را شکل می‌دهد. این منیت محصول سپری کردن زمان در بستر محیط زندگی است و با توجه به عوامل بسیاری از جمله تاریخ و جغرافیای فرد شکل می‌گیرد و علت رفتارهای بعدی می‌شود. نقطه‌ی مقابل هویت، «استحاله^۴» (دگرگونی - پوچی) است که در آن فرد هیچ جهت‌گیری، منیت، تفکر و وجدانی از خود ندارد. بنابراین فرد با کسب هویت، مسیر زندگی خود را ترسیم می‌کند و بنابراین هویت پیش‌بینی‌کننده‌ی رفتارهای آتی فرد می‌شود (پورافکاری، ۱۳۷۳).

ویلیام گلاسر اعتقاد دارد که هویت عبارت است از نیاز به احساس جدا بودن از دیگران

1. identity
2. changing sense of the self
3. Pawlikand & Rozenzweig
4. permutation

(نیازی میرک، ۱۳۹۰). روان‌شناسان معتقدند که تفاوت‌های بزرگسالی محصول تجربیات کودکی است؛ افراد در کودکی تجربیات مختلفی کسب می‌کنند و هر کس هویت مخصوص برای خود را دارد. در همین جهت تفاوت‌های عظیم دوران کودکی افراد ناشی از تفاوت‌های فرهنگی آنهاست. تفاوت موجود در ایدئولوژی‌های سیاسی کشورها، تأثیری عجیب در جامعه‌پذیری و فعالیت‌های فرهنگی کودکان دارد. هم‌چنین هویت متفاوت افراد در دوران کودکی علاوه بر تأثیرات شناختی، اخلاق را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد (پاولیکند و روزنویگ^۱، ۱۹۹۸). از نقطه نظر برزونسکی^۲ (۲۰۰۸) افراد در قالب فرایندهای شناختی- اجتماعی، هویت‌های مختلفی پیدا می‌کنند (دهستانی، زاده محمدی و محمدی، ۱۳۹۱). با توجه به این که دوره نوجوانی دوره ورود به تفکر انتزاعی است؛ بنابراین فرد در این دوره در ابتدای شکل‌گیری مفاهیم هویت جمعی و ملی قرار دارد (قربانی، کاظمی، مساح و دیباجی، ۱۳۹۲). هویت از نگاه جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی یعنی هر آنچه که از جامعه معین کسب کرده، می‌آموزیم و می‌توانیم انتقال دهیم (پورافکاری، ۱۳۷۳). هویت عبارت است از مجموعه خصوصیات فردی و اجتماعی، احساسات و اندیشه‌های فردی که فرد آنها را از طریق توانایی کنش متقابل و یافتن تصوراتی از خود به‌دست می‌آورد و در جواب سوال «من کیستم؟» ارائه می‌شود (کلانتری، عزیزی و زاهد، ۱۳۸۸).

چیک، تراپ، چن و آندروود^۳ (۱۹۹۲) از مقیاسی برای سنجش ابعاد هویت استفاده کردند که شامل موارد زیر است: هویت فردی یا شخصی (شامل باورها و هیجانات، ارزش‌ها و اهداف)، هویت اجتماعی (عضوگروه بودن) و هویت جمعی (معادل نظریه هویت اجتماعی) و هویت ارتباطی (یک دوست خوب بودن برای کسانی که واقعاً به آنان ابراز علاقه می‌کنم). افراد در ابتدا به مفهوم هویت فردی دست می‌یابند و سپس به سمت هویت ارتباطی پیش می‌روند و پس از آن، هویت جمعی را به‌دست می‌آورند (قربانی و همکاران، ۱۳۹۲).

1. Pawlikand & Rozenzweig
2. Berzonesky
3. Cheek, Tropp, Chen & Underwood

از متغیرهایی که این پژوهش در صدد بررسی رابطه آن با ابعاد هویت هست، تعهد مذهبی است. تحقیقات چندانی در مورد رابطه تعهد مذهبی با ابعاد هویت به طور مستقیم انجام قرار نگرفته است؛ اما پژوهش‌های نزدیک و همسویی در راستای آن انجام گرفته است. این پژوهش‌ها دلالت بر آن دارند که هویتی که افراد در دوران کودکی کسب می‌کنند و تا پایان عمر بر آن پافشاری می‌کنند، جنبه‌های مختلف شئون زندگی‌شان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. از جمله‌ی این جنبه‌های تأثیرگذار بر هویت افراد می‌توان به تعهد مذهبی اشاره نمود. مذهب طیفی است که از یک سو برای افراد معنایی ابزاری دارد و از سوی دیگر نوعی معنا و معنایابی است که خود انگیزه اصلی زندگی است و ارزش درونی دارد. مذهب درونی به خودی خود برای فرد جنبه انگیزشی دارد و به دیگر محرک‌ها نیازی ندارد (جان بزرگی، ۱۳۸۶).

معنویت و مذهب که گاهی افراد آن را با عنوان سلامت معنوی و اعمال مذهبی تعبیر می‌کنند، با هم همپوشانی دارند، به این ترتیب که هر دو چارچوب‌هایی را ارائه می‌دهند که از طریق آنها، انسان می‌تواند معنی، هدف و ارزش‌های متعالی زندگی خود را درک کند. معنویت به مثابه آگاهی از هستی یا نیروی فراتر از جنبه‌های مادی زندگی است و احساس عمیقی از وحدت یا پیوند با کاینات را به وجود می‌آورد. مذهب به تشویق مناسک روزمره مثل نماز و روزه تمایل دارد، اما معنویت سطوح جدید معنی، ورای تمام عملکردها را، جستجو می‌کند. اکثر افراد معنوی، مذهبی هستند، ولی عکس آن صادق نیست. به عبارتی دیگر، معنویت از عوامل مهم شکل‌دهنده رفتارهای فرد در اجتماع و خانواده هستند (نریمانی، پرزور، عطادخت و عباسی، ۱۳۹۴).

با توجه به متفاوت بودن افراد، آن چه ممکن است برای فردی احساس راحتی و آرامش ایجاد کند، ممکن است برای دیگری کارایی نداشته باشد. بنابراین، نیایش، خواندن کتاب‌های روحی، یا حضور در مراسم مذهبی از جمله منابعی هستند که بعضی افراد مذهبی با برخورداری از آنها می‌توانند در مواجهه با حوادث تنش‌زای زندگی، آسیب کمتری متحمل شوند (پرزور، میکائیلی، معاضدی و ابراهیمی، ۱۳۹۴). می‌توان تعهد مذهبی را به دو زیرشاخه تقسیم کرد: تعهد مذهبی

درون فردی و تعهد مذهبی میان فردی. تعهد مذهبی درون فردی شامل ارزش‌گذاری فردی به عقاید مذهبی و پایبندی و وفاداری به مقدسات است، درحالی‌که تعهد مذهبی میان فردی به تمایل رفتاری برای شرکت در فعالیت‌های مذهبی اشاره دارد (شفیعی‌عربی، حسن‌زاده، قاسمیان و شبستانی منفرد، ۱۳۹۲).

هوش فرهنگی که یکی دیگر از متغیرهای مورد مطالعه در این پژوهش است، محصول محیط زندگی فرد می‌باشد، یعنی همزمان که هویت فرد در اجتماع شکل می‌گیرد، هوش فرهنگی او نیز تکمیل می‌گردد. هوش فرهنگی این قابلیت را به افراد می‌دهد که الگوهای رفتاری مخاطبان خود را درک کنند و در نتیجه موانع ارتباطی بین فردی را کاهش داده و قدرت «مدیریت بین‌فرهنگی» خود را افزایش دهند (غفاری و خانی، ۱۳۹۲). هوش فرهنگی دارای چهار بُعد است: شناختی، رفتاری، انگیزشی و فراشناختی است. بُعد شناختی صرفاً مربوط به دانش فرد درباره‌ی اقوام و ملل دیگر است و به نوعی فرد در این مرحله یک فرهنگ لغت فرهنگی می‌باشد. بُعد انگیزش به رغبت و میل فرد برای برقراری ارتباط و تعامل با فرهنگ‌های غیرخودی اشاره دارد. بُعد رفتاری به قابلیت‌های کلامی و حرکتی افراد در حین برقراری ارتباط اشاره دارد. بُعد فراشناختی نیز به دانش فرد درباره‌ی همه‌ی جوانب خود در حین تعامل و رابطه اشاره دارد. نقشه‌های فرد و زیرکی فرد در این بُعد است. از جمله نام‌های دیگری که می‌توان به جای هوش فرهنگی استفاده کرد یکی «شایستگی بین فرهنگی» و دیگر «شایستگی‌های جهانی» است (رحیم‌نیا، مرتضوی و دلارام، ۱۳۸۸). هوش فرهنگی راهبردی است که چگونگی حس یک فرد از تجارب بین فرهنگی را مشخص می‌کند. این نشان دهنده فرآیندهای استفاده افراد کسب و درک دانش فرهنگی می‌باشد. آن زمانی رخ می‌دهد که مردم در مورد فرایندهای فکری خود و دیگران قضاوت می‌کنند. این شامل استراتژی‌هایی از قبل برخوردار بین فرهنگی، چک کردن فرضیات در طول یک برخورد، و تنظیم نقشه‌های ذهنی که

-
1. inter cultural management
 2. inter cultural competence
 3. global competence

تجربیات واقعی از انتظارات متفاوت در بردارد (انگ و کوه، ۲۰۰۶). امروزه هوش فرهنگی به‌عنوان یک رویکرد جدید آموزش میان فرهنگی برای مدیریت جهانی تلقی می‌شود (ارلی و پیترسون، ۲۰۰۳). هوش فرهنگی توانایی فرد در «سازگاری» موفقیت‌آمیز با محیط‌های فرهنگی جدید که معمولاً با بافت فرهنگی خود فرد نا آشناست (ارلی و انگ، ۲۰۰۳؛ به نقل از طولابی و کریمی، ۱۳۹۱). هوش فرهنگی، هوشی است که نشان دهنده توانایی افراد در مواجهه موثر با جنبه‌های فرهنگی محیط می‌باشد و به وسیله تست‌های هوش فرهنگی اندازه‌گیری می‌شود (مشکی و دیگری، ۱۳۸۵). هوش فرهنگی رها از فرهنگ است و اشاره به مجموعه‌ای کلی و همه‌جانبه از توانایی‌هایی دارد. برخلاف اشکال دیگر هوش که از نقطه تقاطع فرهنگها تنزل پیدا میکنند، شکاف موجود در انتقال مفاهیم را از یک فرهنگ به فرهنگ دیگر را از میان بر میدارد (انگ و همکاران، ۲۰۰۷، و بریخسته و عباس‌زاده، ۱۳۹۱). که چنین برداشتی از هوش فرهنگی می‌تواند در شکل‌گیری هویت افراد نقش بسزایی ایفا کند. بنابراین می‌توان گفت که مسئله هویت و ابعاد مختلف آن، امروزه یکی از اساسی‌ترین مسائل پیش روی جوانان است که باید به آن پاسخ داده شود. در این راستا مسئله‌ای که این پژوهش در صدد بررسی آن می‌باشد عبارتست از نقش تعهد مذهبی و هوش فرهنگی در شکل‌گیری ابعاد هویت دانش‌آموزان دوره‌ی اول متوسطه. پژوهشگر در این تحقیق بدنبال پیدا کردن شواهدی جهت رد یا تأیید فرضیات زیر است: (۱) بین تعهد مذهبی و ابعاد هویت رابطه وجود دارد. (۲) بین هوش فرهنگی و ابعاد هویت رابطه وجود دارد.

روش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ شیوه گردآوری اطلاعات از نوع تحقیقات توصیفی (همبستگی) می‌باشد.

1. Ang, Van Dyne & Koh
2. Earley & Peterson

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه مورد نظر را دانش‌آموزان پسر مدارس دوره‌ی اول متوسطه ناحیه یک شهر اردبیل تشکیل می‌دهد. تعداد نمونه تحقیق ۱۸۰ نفر بود که با استفاده از جدول نمونه‌گیری کرجسی مورگان برآورد گردید و از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای استفاده شد. محقق در آن ابتدا از میان یک منطقه‌ی آموزش و پرورش، مبادرت به انتخاب تصادفی مدرسه و پس از آن پایه تحصیلی کرده و سپس کلاس‌ها را انتخاب و با روش تصادفی ساده اقدام به انتخاب دانش‌آموزان نمود.

جدول ۱. مشخصات نمونه

ردیف	تعداد
کل نمونه	۱۸۰
جنسیت	مرد
	۱۲ (۵۰ نفر)
	۱۳ (۵۰ نفر)
سن	۱۴ (۴۰ نفر)
	۱۵ (۴۰ نفر)

پرسشنامه سنجش ابعاد هویت: از پرسشنامه سنجش ابعاد هویت چیک، اسمیت و تروپ^۱ نسخه‌ی چهارم AIQ-IV (۲۰۰۲) با طیف پنج درجه‌ای لیکرت در این پژوهش استفاده شده است. ۴۵ سوال که شامل مولفه‌های گرایش هویت شخصی، هویت ارتباطی، هویت اجتماعی و هویت جمعی است. پرسشنامه در طیف پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم شده بود. پایایی کلی پرسشنامه فوق در پژوهش قربانی، کاظمی، مساح، دیباجی و سیدمیثم (۱۳۹۲). ۰/۷۶ گزارش شده بود. آلفای کرونباخ محاسبه شده در این تحقیق ۰/۸۴ بدست آمد.

1. Cheek, Smith & Tropp

پرسشنامه سنجش تعهد مذهبی: پرسشنامه تعهد مذهبی ورتینگتون^۱ و همکاران (RCI-10)

سطح تعهد مذهبی افراد را توصیف و درجه پایبندی به ارزشهای مذهبی، اعتقادات و اعمال مذهبی و به کارگیری آنها در زندگی روزمره افراد را ارزیابی میکند. در این پرسشنامه ده سوال، شش سؤال برای سنجش تعهد درونی و چهار سؤال برای سنجش تعهد بیرونی با مقیاس ۵ درجه ای لیکرت در نظر گرفته شده است. پایایی پرسشنامه مذکور در پژوهش شفيعی عربی، حسن زاده، قاسمیان، و شبستانی منفرد (۱۳۹۲)، ۰/۸۵ گزارش شده است. پایایی این پرسشنامه در این تحقیق به روش آلفای ۰/۵۷۲ محاسبه گردید.

پرسشنامه هوش فرهنگی: برای بررسی میزان هوش فرهنگی از پرسشنامه هوش فرهنگی آنک^۲ و همکاران در سال (۲۰۰۴) متشکل از ۲۰ سؤال در طیف لیکرت پنج درجه ای بود استفاده گردید. هوش فرهنگی با ۲۰ سؤال، داری چهار بعد اصلی: هوش فرهنگی فراشناختی، هوش فرهنگی شناختی، هوش فرهنگی انگیزشی و هوش فرهنگی رفتاری است. این پرسشنامه در طیف لیکرت پنج درجه‌ای است. در پژوهش رحیم نیا، مرتضوی و دلارام (۱۳۸۸) برابر ۰/۹۳ گزارش گردیده است. پایایی این پرسشنامه در این تحقیق ۰/۶۹ بدست آمد.

داده‌ها با استفاده از روش‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و استنباطی (پیرسون و مدل معادلات ساختاری) و با کمک نرم افزار spss و Lisrel تجزیه و تحلیل شد.

روش اجرا: بعد از هماهنگی با اداره آموزش و پرورش به مدارس دوره اول متوسطه ناحیه یک شهر اردبیل مراجعه شد و پرسشنامه‌ها در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. با توضیحات لازم درباره نحوه پاسخ داد به پرسشنامه‌ها توسط دانش‌آموزان، اطلاعات گردآوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

1. Worthington

2. Ang

نتایج

در این مطالعه ۱۸۰ نفر از دانش‌آموزان پسر دوره‌ی اول متوسطه شرکت داشتند. نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد که تعهد مذهبی با مقیاس ارتباطی همبستگی معنادار ($r = 0/352$) در سطح ($P < 0/1$) و تعهد مذهبی با مقیاس جمعی همبستگی معنادار ($r = 0/421$) در سطح ($P < 0/5$) دارد و تعهد مذهبی با مقیاس اجتماعی همبستگی معنادار ($r = 0/382$) در سطح ($P < 0/1$) دارد؛ اما بین مقیاس شخصی با تعهد مذهبی همبستگی معنادار وجود ندارد. بین تعهد مذهبی و ابعاد هویت به تفکیک زیرمقیاس‌ها رابطه معنادار بوده و تأیید شد.

نتایج مندرج در جدول ۲ نشان می‌دهد که هوش فرهنگی با مقیاس ارتباطی همبستگی معنادار ($r = 0/562$) در سطح ($P < 0/1$) و هوش فرهنگی با مقیاس جمعی همبستگی معنادار ($r = 0/364$) در سطح ($P < 0/5$) دارد و هوش فرهنگی با مقیاس اجتماعی همبستگی معنادار ($r = 0/582$) در سطح ($P < 0/1$) دارد؛ هوش فرهنگی با مقیاس شخصی همبستگی معنادار ($r = 0/438$) در سطح ($P < 0/1$) دارد.

جدول ۲. ضریب همبستگی تعهد مذهبی و هوش فرهنگی با ابعاد هویت

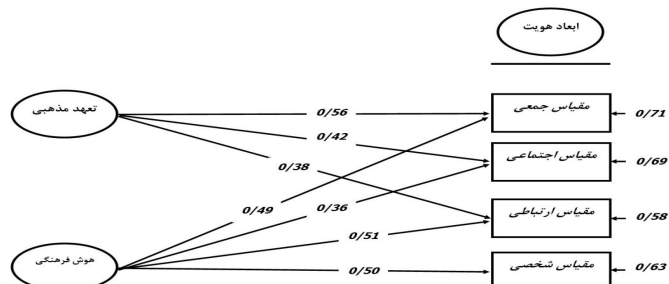
ابعاد هویت	۱	۲	۳	۴
۱- مقیاس شخصی	-			
۲- مقیاس ارتباطی	۰/۲۱۱	-		
۳- مقیاس اجتماعی	۰/۱۸۲	۰/۰۸۳	-	
۴- مقیاس جمعی	۰/۰۹۷	۰/۰۸۹	۰/۲۵	-
۵- متغیر تعهد مذهبی	۰/۰۸۹	۰/۳۲۲**	۰/۳۸۲**	۰/۴۲۱*
۶- متغیر هوش فرهنگی	۰/۴۳۸**	۰/۵۶۲**	۰/۵۸۲**	۰/۳۶۴*

** $P < 0/01$; $n: 58$

** $P < 0/05$; $n: 58$

آزمون الگوی نظری پژوهش و برازش آن با داده‌های گردآوری شده، با روش بیشینه

احتمال و با استفاده از نرم افزار Lisrel 8.8 در نمودار ۲ الگوی آزمون شده پژوهش حاضر ارائه شده است.

نمودار ۲. الگوی آزمون شده پژوهش

طبق اطلاعات نمودار ۲، بین تعهد مذهبی و مقیاس جمعی (۰/۵۶) رابطه مثبت و معنادار در سطح ۰/۰۰۱ وجود دارد. هم چنین بین تعهد مذهبی و مقیاس اجتماعی (۰/۴۲) در سطح ۰/۰۰۱ و بین تعهد مذهبی و مقیاس ارتباطی (۰/۳۸) در سطح ۰/۰۰۱ رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. اما بین تعهد مذهبی با بعد شخصی همبستگی معنادار وجود ندارد. هم چنین بین هوش فرهنگی و مقیاس جمعی (۰/۴۹) در سطح ۰/۰۰۱، بین هوش فرهنگی و مقیاس اجتماعی (۰/۳۶) در سطح ۰/۰۰۱، بین هوش فرهنگی و مقیاس ارتباطی (۰/۵۱) در سطح ۰/۰۰۱ و بین هوش فرهنگی و مقیاس شخصی (۰/۵۰) در سطح ۰/۰۰۱ رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

جدول ۳. شاخص‌های برازش الگوی آزمون شده پژوهش

RMSEA	PNFI	AGFI	CFI	GFI	X2/d.f.
۰/۰۵	۰/۷۲	۰/۸۸	۰/۹۵	۰/۹۸	۴/۵۳

برای بررسی میزان برازش مدل آزمون شده از شاخص‌های معرفی شده توسط کلاین (۲۰۱۱) استفاده شد. این شاخص‌ها شامل X2/d.f که مقادیر کمتر از ۹ قابل پذیرش هستند، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش تطبیقی (CFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۹ نشانگر

برازش مناسب الگو هستند، شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته (AGFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۸ قابل قبول هستند، شاخص برازش ایجاز (PNFI) که مقادیر بیشتر از ۰/۶ نشانگر برازش مناسب الگوی هستند و مجذور میانگین مربعات خطای تقریب (RMSEA) که مقادیر کمتر از ۰/۰۸ نشانگر برازش مناسب الگو هستند. در جدول ۳ شاخص‌های برازش الگوی آزمون شده گزارش شده‌اند که با توجه به معیارهای مطرح شده، الگوی آزمون شده برازش مناسبی با داده‌های گردآوری شده دارد.

جدول ۴. نتایج بررسی فرضیه‌های تحقیق

نتیجه	P	t	ضریب مسیر	فرضیه
تائید شد	۰/۰۱	۵/۷۱	۰/۴۸	بین تعهد مذهبی و مقیاس جمعی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۲	۶/۶۶	۰/۵۴	بین تعهد مذهبی و مقیاس اجتماعی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۲	۷/۵۲	۰/۴۶	بین تعهد مذهبی و مقیاس ارتباطی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۰۰	۴/۸۹	۰/۵۸	بین هوش فرهنگی و مقیاس جمعی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۳	۶/۵۶	۰/۳۹	بین هوش فرهنگی و مقیاس اجتماعی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۱	۸/۲۵	۰/۴۲	بین هوش فرهنگی و مقیاس ارتباطی هویت رابطه وجود دارد.
تائید شد	۰/۰۱	۶/۰۳	۰/۶۱	بین هوش فرهنگی و مقیاس شخصی رابطه وجود دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مشخص کردن نقش تعهد مذهبی و هوش فرهنگی بر ابعاد هویت دانش‌آموزان انجام پذیرفته است. موضوع هویت بحث و تلاش برای پاسخگویی به پرسش «من که هستم» است (نوشادی، شمشیری و احمدی، ۱۳۹۰). هویت به معنای تشخیص است و کیستی فرد و یا قوم را مشخص می‌کند (پورافکاری، ۱۳۷۳). عناصر محیطی در شکل‌گیری هویت افراد نقش مهمی دارند. ظاهر معماری یکی از عناصر مهم هویت هستند. هویت محیطی یکی از ابعاد هویت جمعی محلی است. مرور روزانه حوزه عمل فردی، انواع فعالیت‌های فرد تشکیل دهنده تجارب فردی است. راه رفتن از خانه به مدرسه یا محل کار، فعالیت‌های روزانه در کارخانه یا جنگل و

سایر فعالیت‌های دیگر تشکیل دهنده تجارب و عناصر هویت مجلی است. خاطرات تجربه شده عمیق، درک وقایع معنی‌دار زندگی شخصی را برای فرد حاصل می‌کند. مبادلات کلامی و غیر کلامی تجارب، حسی را از «ما» ایجاد می‌کند که بواسطه هویت جمعی حاصل می‌شود. تجارب مشابه به اشتراک گذاشته شده و آگاهی‌های اشتراکی، تشکیل دهنده هویت افراد هستند (هابک^۱، ۲۰۰۵). نتایج تحلیل نشان داد که تعهد مذهبی با مقیاس ارتباطی، مقیاس جمعی و مقیاس اجتماعی همبستگی معنادار دارد. اما بین تعهد مذهبی با بعد شخصی همبستگی معنادار وجود ندارد. هم چنین نتایج تحلیل در مدل معادلات ساختاری نشان داد که بین تعهد مذهبی و مقیاس جمعی، مقیاس اجتماعی و مقیاس ارتباطی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همان‌طور که یافته‌های هر دو شکل تحلیل در این تحقیق نشان داد میان تعهد مذهبی و ابعاد هویت دانش‌آموزان ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد. در این راستا نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش برجعلی و همکاران (۱۳۹۲) و دهستانی و همکاران (۱۳۹۱) همسو می‌باشد. یافته‌های تحقیق برجعلی، خسروی و پورشهریاری (۱۳۹۲) نشان داد که بین جهت‌گیری مذهبی با هویت فردی، رابطه‌ای معنادار و مثبت وجود دارد. برطبق نتایج این پژوهش، ۲۳/۹ درصد هویت فردی، براساس جهت‌گیری مذهبی قابل تبیین است. به‌گونه‌ای که هم‌زیرمقیاس اخلاق و هم‌زیرمقیاس عقاید و مناسک پیش‌بینی‌کننده‌های معنی‌داری در تعیین هویت فردی به‌شمار می‌آیند. علاوه بر این، نتایج حاصل تفاوت معناداری را در جهت‌گیری مذهبی و هویت فردی بین دختران و پسران نشان داد؛ دختران نمرات بالاتری را نسبت به پسران در مقیاس جهت‌گیری مذهبی داشتند. همچنین، دختران در مقایسه با پسران هویت فردی شکل‌یافته‌تری را نشان دادند.

برطبق یافته‌های دهستانی، زاده محمدی و محمدی، (۱۳۹۱) دینداری با سبک‌های هویتی افراد و نحوه پردازش شناختی آنان ارتباط تنگاتنگی دارد. نتایج پژوهشی که بر پایه نظریه ولف^۲ (۲۰۰۳)

1. habeck, j. o

2. Wulff . DM

توسط هاتسبوت^۱ (۱۹۹۷) انجام شده، حاکی از این بود که افرادی که دارای باورهای مذهبی عمیق‌تر هستند بر مبنای مقیاس تحول من دارای من منسجم‌تر و قدرتمندتری نیز می‌باشند. (دهستانی و همکاران، ۱۳۹۱). در تبیین این نتایج می‌توان بیان داشت که، با وجود اهمیت آشکار ارتباط هویت و دینداری، پژوهش‌های اندکی در ارتباط آنها صورت گرفته است. با این حال یافته‌های این پژوهش‌ها حاکی از این است که مذهب و دینداری و هویت مذهبی می‌توانند در شکل‌گیری هویت و نگرش فرد نسبت به خودش تاثیرگذار باشد. بنابراین به نظر می‌رسد که اعتقادات و باورهای مذهبی می‌توانند با هویتی که افراد در دوره نوجوانی و جوانی خود شکل می‌دهند ارتباط داشته باشد. به تعبیر دیگر مذهب و تعهد مذهبی بخش مهمی از هویت شخصی است و با در اختیار قرار دادن چهاچوب مبنای ارزشی فرد کمک می‌کند تا به زندگی خود معنا و مفهوم ببخشد.

در بررسی فرضیه دوم تحقیق، نتایج نشان داد که متغیر هوش فرهنگی با مقیاس جمعی همبستگی، مقیاس اجتماعی، مقیاس شخصی و مقیاس ارتباطی همبستگی معنادار دارد. بنابراین بین هوش فرهنگی و ابعاد هویت به تفکیک زیرمقیاس‌ها رابطه وجود دارد. هم‌چنین نتایج تحلیل در مدل معادلات ساختاری نشان داد که بین هوش فرهنگی و مقیاس جمعی، مقیاس اجتماعی، مقیاس ارتباطی و مقیاس شخصی رابطه مثبت و معنادار صفر وجود دارد. بنابراین هر دو شکل تحلیل فوق نشان می‌دهد که ارتباط معنی‌داری بین هوش فرهنگی با ابعاد هویت دانش‌آموزان - به غیر از بعد شخصی - دارد. یافته‌های این پژوهش نقش هوش فرهنگی در هویت دانش‌آموزان را مورد تأیید قرار داد. شواهد کاملاً مرتبطی با آن یافته پیدا نشد ولی نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش عسگری وزیری (۱۳۹۱) با موضوع بررسی هوش فرهنگی، مولفه‌ها و راهبردهای آن با رویکرد اسلامی، نتایج به‌دست آمده بیانگر آن است که هوش فرهنگی تاثیر مثبت و معنی‌داری روی هویت مذهبی و اسلامی دارد (بریخجسته و عباس زاده، ۱۳۹۱) همسو می‌باشد.

هوش فرهنگی را توانایی در گردآوری اطلاعات، تفسیر آنها و عمل کردن بر مبنای آنها در

موقعیت‌های چندفرهنگی دانسته‌اند. هوش فرهنگی بر روی توانمندی در درک اثربخش و انطباق با زمینه‌های فرهنگی تاکید دارد. (لیورمور، ۲۰۱۰). یکی از عرصه‌هایی که هویت فرد در آن رشد می‌کند بستر جامعه است (پورافکاری، ۱۳۷۳). هر جامعه‌ای با توسل به فرهنگ خود از دیگر جوامع متمایز می‌گردد و یکی از عوامل رشد دهنده‌ی هویت، فرهنگ جامعه است (میکائیلی، ۱۳۸۸). هوش فرهنگی پدیده‌ی مرتبط به فرهنگ جامعه است. برای فهم بهتر مفهوم هوش فرهنگی باید گفت مدیران کلان که مأمور اداره‌ی مردمانی با تفاوت‌های فرهنگی هستند، از میان افرادی با هوش فرهنگی بالا انتخاب می‌شوند تا بهتر بتوانند به کنترل جامعه پردازند (ارلی و پیترسون، ۲۰۰۴؛ به نقل از قاسمی، وحیدا و یزدخواستی، ۱۳۸۹).

هوش فرهنگی دامنه‌ی جدیدی از هوش است که ارتباط بسیار نزدیکی با محیط‌های کاری متنوع دارد. هوش فرهنگی به افراد اجازه می‌دهد تا تشخیص دهند دیگران چگونه فکر می‌کنند و چگونه به الگوهای رفتاری پاسخ می‌دهند، در نتیجه موانع ارتباطی بین فرهنگی را کاهش داده و به افراد قدرت مدیریت تنوع فرهنگی می‌دهد. از این رو هوش فرهنگی به طور فزاینده‌ای در دنیای رقابتی امروز اهمیت یافته است. افراد با هوش فرهنگی پایین ممکن است قادر به ارتباط با همکارانشان از همان فرهنگ یا فرهنگهای دیگر نباشند و در نتیجه در کسب و کارشان دچار مشکل شوند. مدیران و سرپرستانی که تاثیر فرهنگ‌های بین‌المللی و شرکتی را در تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی نادیده می‌گیرند در تلاش برای بهبود کیفیت با شکست مواجه خواهند شد، مگر این که بهبود و توسعه را با توسعه فرهنگ همگام سازند (بریخجسته و عباس زاده، ۱۳۹۱).

متولیان فرهنگی می‌توانند با بالا بردن هوش فرهنگی دانش‌آموزان از اختلافات قومی و قبیله‌ای بکاهند و در ایجاد یکپارچگی قومی در کشور نقش فعالی داشته باشند. با تعیین نوع رابطه‌ی هوش فرهنگی و ابعاد هویت می‌توان به نوعی الگو دست یافت تا در نتیجه بتوان به پیش‌بینی

ابعاد هویت افراد در محیط‌های مختلف پرداخت.

امروزه افزایش ارتباطات جهانی و پدیده جهانی شدن باعث ایجاد تغییرات فرهنگی بسیاری در جوامع مختلف شده است. رواج ارزش‌های گوناگون، قرار گرفتن در معرض اندیشه‌ها و گرایش‌های مختلف از جمله عوامل تهدید کننده تعلق خاطر به هویت و هویت دینی بخصوص در بین جوانان شده است. با توجه به شکل‌گیری شخصیت در این دوره، جوانان در دوره‌ای به سر می‌برند که پایه و اساس تعهد تعمیم یافته و احساس تعلق عاطفی به جامعه خود را کسب می‌کنند. در این سنین شخصیت افراد شکل گرفته و طی روند جامعه‌پذیری و فرهنگ‌پذیری، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه خود را درونی می‌کنند و براساس آن، رفتار و اندیشه‌های خود را شکل می‌دهند. حال اگر در این سنین، در روند درونی کردن ارزش‌ها و هنجارهای دینی خللی ایجاد شود و جوانان نتوانند پایه و اساس محکمی برای رفتار و اندیشه‌های دینی خود پیدا کنند، دچار نوعی حیرانی و سرگشتگی در مواجهه با مسائل و پدیده‌های دینی خواهند شد (کلانتری و همکاران، ۱۳۸۸) و این سرگشتگی زمینه‌ای برای عدم قوام کافی هویت افراد می‌گردد. نتیجه و استنباط کلی از مجموع مباحث موید این است که، به هر میزان که دانش‌آموزان تعهد بیشتری به مذهب نشان می‌دهند و از نظر هوش فرهنگی قوی و منعطف بوده، از نظر هویتی، یکپارچه تر می‌باشند. با توجه به مهم بودن نقش هویت در بین دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود که در محتوای دروس مدرسه و دانشگاه، موضوع هویت با حساسیت دقیق‌تر و جزئی‌تری پیگیری شود؛ مدرسه و سایر مراکز تربیتی جایگاهی برای انسجام اقوام باشد و با برگزاری کارگاه‌ها و با کمک رسانه‌ی ملی و هم‌چنین ضمن فراهم کردن امکانات و شرایط مشاوره‌دهی مناسب و مؤثر برای دانش‌آموزان، دلایل ایجاد گسستگی هویتی شناسایی و با ارائه راهکارهای مناسب در جهت کاهش آن، از بروز عوارض آن جلوگیری شود. برخی از محدودیت‌های پژوهش حاضر شامل موارد زیر می‌باشد: به دلیل استفاده از پرسشنامه، برای استناد به نتایج حاصل از این پژوهش باید محتاطانه عمل شود. نتایج این پژوهش مربوط به مدارس ناحیه‌ی یک آموزش و پرورش شهر اردبیل می‌شود و بایستی

در تعمیم آن به دیگر مناطق و استان‌ها جانب احتیاط رعایت شود. به تعبیری این پژوهش محدود به مؤلفه‌های مورد نظر در پژوهش حاضر است و قابل تعمیم به زمینه دیگر نیست.

منابع

- برجلی، زهرا؛ خسروی، زهره و پورشهریاری، مه‌سیما (۱۳۹۲). جهت‌گیری مذهبی در ساختار هویت فردی، مجله روان‌شناسی و دین، ۳(۲۳)، ۹۷-۱۰۸.
- بری خجسته، فریبا و عباسزاده، محمد (۱۳۹۱). مطالعه هوش فرهنگی و عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، مطالعات جامعه‌شناسی، ۴(۱۶)، ۲۸-۳۲.
- پرزور، پرویز؛ میکائیلی، نیلوفر؛ معاضدی، کاظم و ابراهیمی، اباصلت (۱۳۹۴). پیش‌بینی سلامت عمومی بر اساس تصور مثبت و منفی از خدا در دانشجویان. مجله سلامت و مراقبت، ۱۷(۱)، ۳۰-۳۹.
- پور افکاری، نصرت‌الله (۱۳۷۳). فرهنگ جامع روان‌شناسی - روان‌پزشکی/انگلیسی فارسی.
- جان بزرگی، مسعود (۱۳۸۶). جهت‌گیری مذهبی و سلامت روان، مجله پژوهش در پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، ۳۱(۴)، ۳۵۰-۳۴۵.
- دهستانی، مهدی؛ زاده محمدی، علی و محمدی، سمیه (۱۳۹۱). بررسی میزان دینداری و ارتباط آن با سبک‌های هویتی دانشجویان، مجله علوم رفتاری، ۲(۲)، ۱۷۹-۱۷۱.
- رحیم‌نیا، فریرز، مرتضوی، سعید، و دلارام، طوبی (۱۳۸۸). بررسی میزان تأثیر هوش فرهنگی بر عملکرد وظیفه‌ای مدیران. دوفصلنامه‌ی مدیریت فردا، ۸(۲)، ۶۷-۷۸.
- شفیعی عربی، حمید؛ حسن‌زاده، رمضان؛ قاسمیان، داریوش و شبستانی منفرد، علی (۱۳۹۲). نیازسنجی آموزشی بر مبنای سطوح تعهد مذهبی، سلامت روان و امیدواری در بیماران مبتلا به سرطان بیمارستان شهید رجایی بابل، دوفصلنامه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل، ۲(۱)، ۴۶-۴۱.
- طولابی، زینب و کریمی، شکوفه (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی بین هوش فرهنگی و خودکارآمدی اجتماعی. فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۲(۳)، ۴۵-۳۴.
- غفاری، مظفر و خانی، لطفعلی (۱۳۹۲). ارتباط سرمایه‌ی اجتماعی و هوش فرهنگی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی. مجله‌ی ایرانی آموزش در علوم پزشکی ۱۳(۸)، ۶۵۰-۶۴۲.

- فیست، جس و فیست، گرگوری (۲۰۰۲). نظریه‌های شخصیت (نسخه ویراست اول). (ی. سیدمحمدی، مترجم) تهران: نشر روان ۱۳۰-۱۲۶.
- قاسمی، وحید؛ وحید، فریدون و یزدخواستی، گیسو (۱۳۸۹). تحلیلی بر هوش فرهنگی و الگوهای تقویت آن. فصلنامه‌ی تخصصی علوم اجتماعی، ۴(۹)، ۱۴۰-۱۳۱.
- قربانی، مریم؛ کاظمی، حمید؛ مساح، هاجر و دیباجی، سیدمیثم (۱۳۹۲). سنجش رابطه هوش هیجانی با ابعاد هویت. فصلنامه‌ی مطالعات ملی، ۱۴(۱)، ۵۲-۴۵.
- کلانتری، عبدالحسین؛ عزیزی، جلیل و زاهد، سعید (۱۳۸۸). هویت دینی جوانان. فصلنامه تحقیقات فرهنگی، ۶، ۱۴۱-۱۲۵.
- میکائیلی، نیلوفر (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی هویت‌یابی و رشد اخلاقی در دانشجویان دانشگاه محقق اردبیلی. طرح پژوهشی. معاونت پژوهشی دانشگاه محقق اردبیلی.
- نیرمانی، محمد؛ پرزور، پرویز؛ عطادخت، اکبر و عباسی، مسلم (۱۳۹۴). نقش بهزیستی معنوی و پابندی مذهبی در پیش‌بینی رضامندی زناشویی پرستاران. مجله بالینی پرستاری و مامایی، ۴(۲)، ۱-۱۰.
- نوشادی، محمود رضا؛ شمشیری، بابک و احمدی، حبیب (۱۳۹۰). نقش و کارکرد کتاب‌های تعلیمات اجتماعی پنجم دبستان و سوم راهنمایی در شکل‌گیری هویت ملی. مجله‌ی پژوهش‌های برنامه‌ی درسی، ۱۱(۱)، ۱۶۷-۱۳۹.
- نیازی میرک، ژیلا (۱۳۹۰). تعیین رابطه بین سبک‌های هویت کیفیت زندگی و شادکامی در بین دانش‌آموزان. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد.
- یزدخواستی، گیسو؛ قاسمی، وحید و وحید، فریدون (۱۳۹۰). رابطه‌ی تماس‌های بین فرهنگی و هوش فرهنگی. فصلنامه‌ی تحقیقات فرهنگی، ۱۴(۲)، ۱۶۲-۱۳۳.
- Ang, S., Van Dyne, L., & Koh, C. (2006). Personality Correlates of the Four-Factor Model of Cultural Intelligence.
- Ang, S., Van Dyne, L., & Koh, C. (2006). Personality Correlates of the Four-Factor Model of Cultural Intelligence. Retrieved from <http://gom.sagepub.com/content/31/1/100.short>
- Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y. (2004). "The Measure of Cultural Intelligence": Academy of Management, New Orleans.
- Barry Kojasteh, F. & abbaszadeh, M. (2013). Study of cultural intelligence and associated factors in students of Islamic Azad University, Tabriz, sociological studies, 4(16), 28-32. (Persian).

- Berzonsky, M. D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Journal of personality and individual differences*, 44, 645-655.
- Borjali, Z., Khosravi, Z., Pourshahriari, M. (2014). Religious orientation of the structure of individual identity, *Psychology and Religion*, 6, 3(23), 97-108. (Persian).
- Cheek, J. M., S. M. Smith & L. R. Tropp (2002). "Relational identity orientation: a fourth scale for the AIQ". Paper presented at the meeting of the society for personality and social psychology. savannah, GA.
- Cheek, J. M., Tropp, L. R., Chen, L. C. and Underwood, M. K. (1994). Identity Orientation: Personal, Social, Collective Aspects of Identity, Paper presented at the meeting of the American Association, Los Angeles.
- Dehestani, M., Zadeh Mohammadi, A., Mohammadi, S. (2013). study of religion and its relationship with students' identity styles, *Journal of Behavioral Sciences*, 2(2), 171-179. (Persian).
- Earley, C., & S. Peterson, R. (2003). *The Elusive Cultural Chameleon: Cultural Intelligence as a New Approach to Intercultural Training for the Global Manager*. Retrieved from <http://amle.aom.org/content/3/1/100.short>.
- Feist, c., & J. Feist, G. (2002). *Theories of Personality* (first edition version). (Translator by: Sayad mohammadi, 2012). Tehran: Ravan Publication.
- Ghaffari, M., & Khani, L. (2013). The relationship between social capital and cultural intelligence and academic performance of medical sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. (8)13, 642- 650. (Persian).
- Ghorbani, M., Kazemi, H., Masah, H., Dibaj, S. M. (2014). Assess the relationship between emotional intelligence and identity dimensions. *National Research Quarterly*, 53, fourteenth year, 1,45-52. (Persian).
- Goossens, L. (2001). Global versus domain-specific statuses in identity research: A comparison of two self-report measures. *Journal of Adolescence*, 24, 681-699.
- habeck, j. o. (2005). dimensions of identity. In e. kasten, *rebuilding identities, pathways to reform in post_soviet siberia* (pp. 9-26). Berlin: dietrich reimer verlag.
- Jan Bozorgi, M. (2008). Religious orientation and mental health, *Shahid Beheshti University of Medical Sciences Journal*, 31(4), 345- 350. (Persian).
- Kalantari, A., Azizi, J., Zahed, S. (2010). religious identity and Youth Culture, *Research Quarterly*, 6, 125-141. (Persian).
- livermore, d. (2010). *leading with cultural intelligence*. New york: American management association.
- Micaili, N. (2009). Examine the relationship between identity and moral development at the student of University of Ardabil. researcher at the University of Ardabil. (Persian).
- Narimani, M., Porzoor, P., Atadokht, A. & Abbasi, M. (2015). The role of spiritual well-being and Religious Adherence in predicting marital satisfaction among nurses . *Journal of Clinical Nursing and Midwifery*, 4 (2), 1-10. (Persian).
- Neazi mirek, J. (2011). The relationship between identity styles quality of life and happiness among students. Master's thesis. (Persian).

- Nowshadi, M., Shamshiri, B., & Ahmadi, H. (2011). The role and function of social science books of fifth elementary and third middle school in the formation of national identity. *Journal of Curriculum Studies*, 1, 12-16. (Persian).
- Porzoor, P., Mikaeili, N., Moazedi, K. & Ebrahimi, A. (2015). Predicting the General Health Based on Positive and Negative Image of God among University Students. *JHC*, 17 (1), 30-39. (Persian).
- Pawlikand, K., & Rozenzweig, M. R. (1998). *International handbook of psychology*. Canada: university of Manitoba.
- Pour Afkari, N. A. (1994). *Comprehensive Dictionary of Psychiatry, Psychology / English Persian*. (Persian).
- Qasemi, V. Vahida, F. & Yazdkhasti, G. (2010). Analysis of cultural intelligence and strengthen patterns. *Journal of Social Sciences*, 4 , 9-15. (Persian).
- Rahimnia, F., Mortazavi, P., & D, i. (2009). Evaluation of the impact of cultural intelligence task performance managers. *Management tomorrow*, 8(22). (Persian).
- Shafiee Arabi, H., Hassanzadeh, R., Ghasemian, D., Shabestani monfared, A. (2014). Need assessment based on levels of religious commitment, mental health and hope in cancer patients, Shahid Rajai Hospital in Babolsar, Babol University of Medical Sciences *Journal of Medical Education*, 2(1), 46-41. (Persian).
- Toolabi, Z., & Karimi, SH. (2009). The relationship between cultural intelligence and social self-efficacy. *Culture at the Islamic University*, 2, 31-40. (Persian).
- Yazdkhasti, G., Ghasemi, V., & Vahida, F. (2011). The relationship between cultural contacts and cultural intelligence. *Cultural Research Quarterly*, 4(2), 133-162. (Persian).

The role of religious commitment and cultural intelligence in shaping aspects of identity of the junior high school students

B. Zahadi¹ & M. Moradi²

Abstract

The aim of this study was to determine the role of religious commitment and cultural intelligence in the identity of students. The population of this study was all the first junior high school students in Ardabil. Through cluster random sampling, 180 students were selected as the sample. For data collection, we used aspects of identity, religious commitment and cultural intelligence questionnaires. To analyze the data, we applied descriptive statistics, Pearson correlation and structural equation modeling by the help of SPSS and LISREL. The results showed that there was a significant positive relationship between religious commitment and cultural intelligence and aspects of identity.

Keywords: Religious commitment, cultural intelligence, aspects of identity

1. Corresponding author: Instructor of Theology and Political Science, University of Mohaghegh Ardabili
2. Associate Professor of Educational Sciences, University of Mohaghegh Ardabili